14.10.2025

Finanssineuvos Antto Korhonen

HE 86/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (StV 15.10.2025 klo 9.30)

Valiokunta on pyytänyt esityksestä HE 86/2025 vp kuultavaksi VM:n hyvinvointialueiden ohjausosastoa, erityisesti liittyen esityksen mukaiseen terveydenhuollon toimitilojen suojaamisen suunnitteluun ja tilojen suojaamista koskevien rakennushankkeiden rahoitukseen. Tähän liittyen pyydetään lisäksi selvitystä siitä, millaisia toimitilojen suojaamista koskevia rakennushankkeita tai suunnitelmia hyvinvointialueilla on parhaillaan valmisteilla.

Rakennushankkeiden rahoitus

Hyvinvointialueiden uudeksi tehtäväksi esitettävän hyvinvointialueen ja puolustusvoimien yhteistyön kustannukset katettaisiin kokonaisuudessaan valtion erillisrahoituksella, jonka tarkemmasta kohdentamisesta päätettäisiin valtioneuvoston päätöksellä. Sosiaali- ja terveysministeriö maksaisi rahoituksen hyvinvointialueille hakemuksetta vuosittain etukäteen valtioneuvoston päätöksen mukaisesti varainhoitovuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä. Jos kuluvan vuoden aikana esiintyy sellaisia varautumistehtäviä, joita ei ole voitu ottaa vielä valtioneuvoston päätöksessä huomioon, niistä tehdään erillinen päätös ja rahoitus maksetaan alueille sen jälkeen viivytyksettä. Tällöinkään päätöksellä ei kuitenkaan voitaisi ylittää sitä määrärahaa, joka toimintaan on valtion talousarviossa varattu.

Ehdotetut hyvinvointialueiden uudet tehtävät sisältävät osin myös investointeja. Hyvinvointialueiden investointeihin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin sovelletaan lähtökohtaisesti aina hyvinvointialueiden investointien suunnittelua ja -ohjausta sekä lainanottovaltuutta koskevaa sääntelyä. Koska nyt kyseessä olevaan tehtävään liittyvät investoinnit määräytyvät valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ja rahoitetaan kokonaisuudessaan valtion erillisrahoituksella, niihin ei liity valtion yleiskatteellisella rahoituksella rahoitettavia investointeja vastaavaa valtion ohjaustarvetta. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että tehtäviin kohdistuvia investointeja ja investointeja vastaavia sopimuksia ei sisällytetä hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettuihin hyvinvointialueiden investointisuunnitelmiin ja sote-järjestämislain 25 §:n 2 momentin mukaisiin investointisuunnitelmien osasuunnitelmiin. Sääntelyn tarkoituksena on pitää nyt

esitettävät varautumisen investoinnit erillään hyvinvointialueiden muusta rahoituksesta ja investointien ohjauksen ja lainanottovaltuuksien ulkopuolella.

Ehdotettu erillisrahoitus ja näiden varautumiseen liittyvien investointien pitäminen erillään muusta investointien ohjauksesta on valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan perusteltua. Varautumiseen liittyvien investointien tulee olla selvästi erotettavissa hyvinvointialueiden yleiskatteisella rahoituksella rahoitettavista investoinneista. Jatkovalmistelussa tulee siten huolehtia siitä, että kyse on tosiasiallisesti varautumisen investoinneista, eikä normaalioloja palvelevista investoinneista, esimerkiksi sellaisen palveluverkon rakentamisen muodossa, mihin muuten ministeriöt olisivat suhtautuneet kriittisesti.

Varautumiseen liittyvät investoinnit tulee myös suunnitella ja toteuttaa toiminnallisesti siten, että ristiriitoja ei ilmene hyvinvointialueiden muun investointisuunnittelun ja sen resurssien kanssa.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että ministeriöllä on riittävä tilannekuva varautumiseen liittyvien investointien suunnittelusta ja toimeenpanosta. Tämä on perusteltua valtiovarainministeriön valtioneuvostossa tehtävän hyvinvointialueiden ohjauksen yhteensovittamistehtävän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen valmiusryhmän toiminnan myötä.

Toimitilojen suojaamista koskevat suunnitelmat

Valtiovarainministeriö ei ole osallistunut tarkempaan keskusteluun hyvinvointialueiden toimitilojen suojaamisen suunnitelmien osalta. Tältä osin paras tilannekuva on sosiaali- ja terveysministeriöllä.